

Arendal kommune

Kommunedelplan for brannsikring av tett trehusbebyggelse

Forslag til planprogram

3. februar 2025

Innholdsfortegnelse

Formålet med planarbeidet.....	3
Eksisterende mål for sikring av tett trehusbebyggelse.....	3
Tett trehusbebyggelse i Arendal kommune	3
Rammer for planarbeidet	4
Hvem som skal utføre planarbeidet	5
Statusbeskrivelse	5
Vurdering av behovet for ny kunnskap	5
Beskrivelse av planprosessen.....	5
Plan for medvirkning og framdrift.....	6

Formålet med planarbeidet

Formålet med planarbeidet er å få oversikt over brannvannskapasitet, slukkemuligheter og innsatstid for utvalgte, tette kulturmiljøer i Arendal kommune, med høy kulturhistorisk verdi.

Dette skal danne et godt grunnlag for søknader om midler til tiltak i riksantikvarens støtteordning. De utvalgte områdene innfrir kriteriene for slike tilskudd. Eventuelle tiltak for fremtiden må tilpasses det enkelte området, og må beskrives i planen.

Målet er ikke bare å gjøre brannvesenet bedre rustet til å håndtere en brann i disse områdene, men også å forebygge at brann oppstår, og å hindre at brann sprer seg.

Arbeidet med brannsikring av bevaringsverdig bebyggelse bekrefter betydningen av å bevare våre mange kulturmiljøer. Tilskudd og handling fra myndighetenes side demonstrerer hvor viktig bevaring er, og har trolig betydning for huseiernes oppfatning av kommunen, fylkeskommunen og riksantikvaren som kulturvernmyndighet.

Planen skal angi rekkefølge på gjennomføring av tiltak i de utvalgte områdene.

Eksisterende mål for sikring av tett trehusbebyggelse

Etter den katastrofale brannen i Lærdal i 2014, satte riksantikvaren i gang en tilskuddsordning for å forebygge områdebranner i tett trehusbebyggelse med kulturhistorisk verdi.

Riksantikvaren definerer tett trehusbebyggelse som klynger av trehus på mer enn 20 bygninger som ligger nærmere hverandre enn 8 meter. Bebyggelsen må være verneverdig, og bygningene oppført før år 1900.

Norge har over 200 slike tette trehusområder. Disse er ofte eldre trehusbebyggelse i byer, men klyngetun og fiskevær kan også falle innenfor denne kategorien.

Brann har historisk sett alltid vært en trussel mot tett bebyggelse. De fleste norske byer har blitt rammet av bybranner. Selv om antallet bybranner har gått ned som en konsekvens av moderne teknologi og brannvern, er ikke trusselen borte. Det er fortsatt mange faremomenter i trehusmiljøene, og tett trehusbebyggelse er veldig sårbar for brannspredning.

Brannen i Lærdal i 2014 var en påminnelse på hvor ødeleggende branner kan bli når forholdene ligger til rette for rask spredning. Derfor er det viktig at brannsikring av disse områdene prioriteres, og at kompetente fagfolk er med i hele sikringsprosessen.

Tett trehusbebyggelse i Arendal kommune

Arendal kommune har god oversikt over sine bevaringsverdige områder og har søkt om tilskudd flere ganger. Vi har flere områder som faller inn under riksantikvarens kriterier.

Det er mottatt tilskudd og gjort tiltak på blant annet Merdø, øvre og nedre Tyholmen og Barbu. Det er også etablert slukkeposter, blant annet på Narestø.

Brannvesenet har hatt en gjennomgang for å få oversikt over våre tette trehusmiljøer, når det gjelder innsatstid, slukkevannkapasitet og tilgjengelighet. Flere av disse historiske småstedene har dårlig vannkapasitet, ikke vannforsyning i det hele tatt, lang innsatstid eller vanskelig tilgjengelighet for brannvesenet. Formålet med planen vil blant annet gå ut på å få god oversikt over dette.

Samtlige områder er satt av til hensynssone H570, kulturmiljø i kommuneplanen, og er en del av «kommunedelplan for sikring og videreutvikling av bevaringsverdig bebyggelse og områdene rundt», som ble vedtatt i 2003. Noen av områdene er regulert til antikvarisk spesialområde eller hensynssone kulturmiljø H570.

Foruten de fredede bygningene i områdene, er det også markert enkelte bygninger og anlegg med svært høy alder, høy grad av autenticitet eller betydning for stedet. Dette er bygninger som bør prioriteres slukket hvis det brenner i flere bygninger på stedet. Det vil si etter at alle personer er kommet i sikkerhet.

De utplukkede områdene er unike, og representerer store, uerstattelige, kulturhistoriske verdier. Tettheten faller inn under riksantikvarens kriterier for tilskudd. Selv om Arendal kommune har mange flere kulturmiljøer av høy verdi, er det kun de nevnte som innfrir kriteriene og som vil bli omfattet av planen.

Prioriterte områder i årene fremover

- Tyholmen
- Barbu
- Strømsbuveien
- Kittelsbukt- Moribakken
- Kolbjørnsvik
- Merdø
- Revesand
- Sandviga
- Narestø

Rammer for planarbeidet

Arendal kommuneplanutvalg sluttet seg til at kommundirektøren starter arbeid med planen i møtet 07.11.2024.

Arendal kommune søkte om midler til brannsikringsplan i 2023, og har fått tilskudd av kr. 200 000,-. Midlene må brukes innen 3 år.

Hvem som skal utføre planarbeidet

Kommunen engasjerer konsulent til å utarbeide planen.

Arbeidet vil utføres i nært samarbeid med kulturvernkompetanse i planavdelingen, ansvarlig for samfunnsikkerhet og beredskap, samt Østre Agder Brannvesen.

Statusbeskrivelse

Arendal kommune har søkt om og mottatt tilskudd til tiltak i verneverdig tett trehusbebyggelse siden ordningen startet. Østre Agder brannvesen har vært pådriver og har bistått kommunen med dette.

Planen «Brannsikringsplan for tett verneverdig trehusbebyggelse i Arendal» ble vedtatt av Bystyret i Arendal 27. nov 2014, men nå er det behov for en ny og oppdatert plan.

Områder der tiltak er gjennomført

- Narestø - slukkeposter
- Øvre Tyholmen- områdebrannalarmanlegg (dette anlegget er avviklet)
- Nedre Tyholmen- varmesøkende kamera
- Merdø- områdebrannalarmanlegg
- Barbu -varmesøkende kameraer

Tiltak i områdene er foretatt, men må følges opp. Planen skal inneholde en evaluering av disse tiltakene.

Vurdering av behovet for ny kunnskap

Planen skal kartlegge følgende for hvert enkelt av de utvalgte områdene:

- Innsatstid
- Slokkevannskapasitet
- Brannvannsuttak/ brannhydranter
- Fremkommelighet for brannbil/ slökkemateriell
- Kunnskap om bevaringsverdi og bevaringsstatus
- Identifisering av objekter med særlig bevaringsverdi
- Kartlegge evt mangler som må kompenseres eller rettes
- Annet som brannvesenet mener er vesentlig for å slukke en brann raskt og effektivt

Beskrivelse av planprosessen

Planarbeidet gjennomføres i tråd med reglene om kommunedelplan i plan- og bygningsloven §§ 11-12, 11-13, 11-14 og 11-15, og planen utarbeides som en temaplan. Det vil bli lagt vekt på tilrettelegging for medvirkning og deltakelse.

Plan for medvirkning og framdrift

1. Oppstart med høring av forslag til planprogram februar 2025
2. Fastsetting av planprogram april 2025
3. Kartlegging og registrering sammen med konsulent mai/ juni 2025
4. Konsulenten jobber frem et utkast til plan, og vil ta kontakt med velforeninger
5. Forslag til kommunedelplan for brannsikring til politisk behandling høst 2025
6. Høring planforslag høst 2025
7. Åpent Informasjonsmøte for alle interesserte (i høringsperioden)
8. Evt. justeringer
9. Endelig vedtak av kommunedelplan for brannsikring vinter 2026